

Száraz a határ

Már az őszi hónapok is igen száraznak mutatkoztak. A tél sem hozott bőséges csapadékot, havazást a tájon. A Szeged környéki földeken elvetett őszi kalászosok érzik ezt, a partosabb, magasabb fekvésű földeken megtrikáltak az elmúlt hetekben a vetések. Nincs hótakaró, még szerencse, hogy erősebb fagy nem károsított. Korai lenne még arra következtetni, hogy a téli hónapokat miképpen vészelik át az őszi vetések, hiszen még jószerezivel tél derekán tartunk. Ha csapadék esne, s utána nitrogénnal feljavítanák az őszi vetéseket, akkor a kalászosok biztatóan fejlődhetnének, a jó termés ígéretével. Annyi viszont már kétséghívhatatlan, az idei tél, időjárás, ez a se hó, se tél, nem kedvezett az „őszi földeknek”.

A talaj nem alkalmas arra, hogy fokozottabb ütemben megkezdődhesse a téli végi fejtrágyázás. Ugyanis nagy lenne a taposási kár, többbe kerülne a leves, mint a hús.

Bár még jó néhány hetet várni kell a mezőgazdasági munkák megkezdésére — eltekintve a kiskertekben a primörtermesztéstől —, a tavaszi magvak már kaphatók. A zavartalan ellátás érdekében sok múlik azon, hogy a termelői és kereskedelmi vállalatok megrende-

lései időben érkezzenek a telepekre. Már megkezdődött a vetőmag-csúcsforgalom, az ellátás az elmúlt évinél jobbnak ígérkezik. A fajtaválaszték is gazdagabb. Egész sor új paprika-, paradicsom- és uborkafajtát kínálnak, köztük új hazai hibrideket és úgynevezett nővirágú fajtákat. Megjelenik az üzletekben az új, szigetcsépi hibrid görögdinnye vetőmagja is.

A nagyüzemek a növények döntő többségéhez eleendő szaporító anyagból választhatják ki a számukra legmegfelelőbbeket. A kiskert-tulajdonosok sem pa-

naszkodhatnak. Mintegy 20 —21 millió tasak vetőmagot árulnak részükre. Jellemző adat, hogy az elmúlt év első hónapjában 5—10 millió forint értékű vetőmag került az üzletekbe, addig az idei év januárjában 40 millió forint értékűt szállítottak, illetve kínáltak eladásra. Megszűnt az évek óta tartó petrezselyem-vetőmag hiánya. Újdonságként a magról vetett hagyma is kapható, amely egy év alatt ad termést. Sárgarépból, zöldbor-sóból és sárgahüvelyből bab-ból is zavartalan lesz az ellátás.

Bemutatók a Bábszínházban

A szegedi Bábszínház felújítása óta egyre színvonalasabb előadásokat élvezhetnek a gyerekek és a bábozás felnőtt kedvelői. Az új színpadon, jó technikai feltételek között a korábbinál nagyobb kedvvel, lelkesedéssel dolgoznak a bábosok, sorra mutatnak be új darabokat, eredményesen kísérleteznek új megoldásokkal. Legutóbbi bemutatójuk része

a Szovjetunió megalakulásának 50. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségsorozatnak. A Csuka parancsára című mese 1954-es feldolgozását újították fel, attól eltérő rendezői felfogásban, modern színpadtechnikai megoldásokkal mutatták be.

A Bábszínház tagjai — amint vezetőjük, dr. Kövér Béla elmondta — leginkább annak a technikai újításnak örülnek, amelynek lényege a világítás programozása. Ezzel ugyanis lehetővé vált a fényerő vagy a színösszes változtatásának gyors megoldása, új világítási effektusok alkalmazása. A Bábszínház ezeket kívánja kipróbálni a közeljövőben tervezett bemutatók alkalmával. Márciusban a Toldit, majd az Ezüstiturulya című magyar népmesét vizsik színpadra. Ha a kísérletezés eredményes lesz, a korszerű megoldások tetszenek a közönségnek, az együttes órási fórumon, az őszi pécsei fesztiválon is bemutatja az új feldolgozásokat.

Beszélgetés

Hoa Binh. Béke — vietnami nyelven. Ez a szó ott, fogalom volt. Jelentését tudták, de hosszú ideig nem részesültek belőle. A béke elkerülte Vietnamot. Franciák, majd amerikaiak szállták meg az egzotikus tájat, gyilkoltak, városokat bombáztak. Hadszíntér volt Vietnam. Az egész világ békeszerető emberei tiltakoztak Nixon politikája ellen, a háború megszüntetését követelték. Párizsban konferencia-sorozat, szerte a földön tiltakozó tüntetések, közben a megállás nélküli hős harc Indokínában eredményt hozott: aláírták a fegyverszüneti szerződést. A Hoa Binh egyre inkább tartalmat kap.

TÁVOL A HAZÁTÓL

A rizs-földeket művelő asszonyok görnyedt hátán fegyvereket takartak a zöld ágak, a gyerekek föld alatti iskolákban tanultak, a katonák vérsárban harcoltak, közben Európában egyetemisták tanultak. Ők hazájuktól távol munkálkodtak azért, hogy

maid otthon tudásukkal építhessék szétrombolt országukat.

Baráti beszélgetésre hívták a KSZV KISZ-istái a Szegeden tanuló vietnami egyetemistákat. Vidámak voltak, és mosolygósak, ki-kivillant hófehér fogoruk.

„Annyira örülünk! Mindenki menne haza!” — szinte valamennyien ezt mondták először, utalva a fegyverszüneti szerződésre.

Kitűnően beszélnek magyarul mindannyian, de Duong Kim Thoa, a 21 éves harmadikos biológus kislány valamennyiüknél jobban. Néhány zsargonnal a körülötte ülők kedvence lett.

Mit tudtak ezek a fiatalok olyan távol Magyarországról?

— Nagyon keveset, csak földrajzból. tanultunk egy kicsit róla. Emlékszem, a „gimiben” dolgoztam is írunk Magyarországról. Hogyan fejlődött az ipar, és a mezőgazdaság, összehasonlítva a háború előtti adatokkal. Ez volt a címe — mondja Duong Kim Thoa.

— Erre csak négyest kaptam — teszi hozzá.

Most is mosolygott, majd mélyet sóhajtott folytatva:

— Nagyon szeretünk nevetni, mi vidámak vagyunk. En csak akkor szoktam elszomorodni, ha eszembe jut a bombázás. Hanoi-ban lakunk, s láttam odahaza azokat az átkozott repülőket. Hanoi külvárosa fölött dübörögtek, és bombáikkal mindent szétromboltak. Rettenetes négy órát töltöttünk a föld alatt, s amikor előbújtunk, olyan volt a látvány, amelyet soha nem akarunk: utcában siettünk az óvóhelyre és füstölgő síkságon mentünk vissza. Jaj! Borzasztó volt!

Később szegedi napjaikról beszéltek. Sokat tanulnak, reggel rohannak a „suliba”, s csak késő délután érnek vissza a „koleszba”.

A mozi szeretik meg a tévét. Néha színházba mennek.

BÜMBÖLŐ GÉPEK

Haiphongban lakik. Hallgató tag fiú. A kikötőt bombázták, amikor eljött otthonról. Mereven néz a falra, ahogyan mesél. A szeme sarkában szökött könnyecseppen át szinte látja a bűmbőlő gépeket. Feledni szeretné az egészet, de nem tudja.

— Majd egyszer talán elhomályosul a kép. Két éve jártam otthon; örülök, hogy már elkezdődött az újjáépítés.

— Nagyon jó hírt kaptunk

Párizsból. Ennek már igaznak kell lennie. Annyiszor becsaptak az amerikaiak, ugye, most már nem tudnak?

— Szeretné látni az Egyesült Államokat?

— Nagyon. De csak mint turista. Nekünk nem az amerikai nép az ellenségünk, hanem az amerikai imperialisták. Azokat soha nem akarom látni.

Gondolkozik, szavakat formál, majd folytatja:

— Hagyjuk ezt az egészet, beszélni sem szeretek rólok.

Do Quy Hai, azaz Miklós szintén negyedikes, biológus. Quang Binh az otthona. Ez a falu 30—40 kilométerre van Dél-Vietnam határától. Földalatti kunyhókban laknak, a falut, keskeny folyó osztja ketté. Ezen a tájon minden naposak voltak a bombázások. Itt négy éve élt át szörnyű támadást. Remegett a föld, a bombák a vízbe pottyogtak. Tavaly járt otthon.

— Teljesen megváltozott a táj. Már a föld fölé építik a házakat és meglepett az is, hogy a néhány éve még kanyargó folyót a bombák teljesen kiegyenesítették.

ARANYKARD

Nagyon régi legendát mesél Do béka legendáját.

Ezeréves történet. Hódító támadták az országot. A király nagyon szomorú volt, mert nem tudta, hogyan védeje meg népét a betolakodóktól. Csonakba ült és elindult Hanoi-ban egy tó vizén. A közepén járt már, amikor feljött a tó fekéreől egy nagy arany teknősbéka. Megkérdezte a királyt, hogy miért olyan szomorú. Elmesélte neki az uralkodó, hogy támadják az országát, de nem tud védekezni. Ekkor a jó teknőc lemerült a vízbe és egy nagy aranykardot hozott föl, s odaadta a királynak. Ezzel minden ellenséget le lehet győzni — mondta, és újra eltűnt. Úgy is lett. Vietnam népe barátai segítségével minden ellenséget legyőz.

Ez a tó ma is megvan Hanoi-ban és azóta Ho Guan a neve, ami annyit jelent, hogy Kard-tó.

A vietnamiak tisztelik ezt a tavat, emlékeztükben őrzik a legendát, a legyőzhetetlen kardot.

A beszélgetés végén Do Quy Hai elé kis papírlapot tettek a vendéglátók, s kérték, írjon rá egy vietnami mondatot. Chuang Ta Mong Muon Hoa Binh. A jelentését magyarul is oda kanyarintotta: Békét akarunk!

Ács S. Sándor

A selejt bosszúja

A tréfás társasági ember, ha végül már az utolsó üvegből is kifogy az ital, úgy tesz, mint a kicsavarnak, bizonyítandó ezzel hajlandóságát s tehetetlenségét is. Egy-két cseppet mindenképpen sikerül előcsalogatnia az üveg mélyéből. Van azonban nálánál is ügyesebbek, akik értéktelenné vált anyagokból pénzt csavarnak ki. Ebben nemcsak csavarintós észjárásukra hagyatkozhatnak, hanem arra is, hogy a használhatatlannak mondott eszközöket esetleg felettes szerveik is nagyvonalúan kezelik. A selejtezési munkáról van szó, amelyről bárki hihetné, hogy egyszerű ügy: a rossz anyagot, eszközöket összegyűjtik, átadják a MEH-nek. S az anyag nem vész el, hanem átalakul, mert a hulladékból ismét nyersanyag, a nyersanyagból pedig használati eszköz lesz.

A kiskunhalasi MÁV-rendelő számadója — hivatalos titulusa ez — kinek az ellenőrző szervek — elsősorban a Szegeden székelő Területi Egészségügyi Központ, avagy előde, a MÁV-igazgatóság I. osztályának egészségügyi főcsoportja — meglehetősen szabad kezét engedték, kifundálta azt, hogy a selejtből nem feltétlenül szükséges értéktelen hulladékot ömlesztetni, s nyersanyaggá alakítani. Három népi ellenőr harminc munkanapig volt vizsgálni kénytelen azt, amit a belső ellenőrzés nem tárt fel. S végül a megyei NEB összegezte, hogy a visszaélésnek csupán néhány apró oka volt: az, hogy a kiselejtezendő eszközöket nem kezelték elkülönítve, olyanokat is selejtettek, amelyeket senki sem látott — például fogászati székét és fogfűrőt —, a selejtezési bizottság többször előre, név szerint meghatározta a kiselejteztet és eladásra kijelölt eszközök vevőjét, s arról sem győződtek meg, hogy vajon ténylegesen megsemmisültek-e a kiselejteztet darabok. Tehát, lehetőség volt arra, hogy a selejtnak nevezett s új műszerek sajátos körforgásba kezdjenek.

Utólag bizony már nemigen lehet kideríteni, hogy hol s mi vészelt el. Húsz darab gyémánt csiszolóköp példál nem használatban kopott el, hanem még útközben: Budapesttől Kiskunhalasig. A fogas kérdésekre a számadó előbb azt válaszolta, hogy azokat az orvosi műszereket, melyeket munkahelyén értéksített, az NDK-ból kapta bizományi árusításra, később viszont azt, hogy a kiselejteztet műszereket a MEH-től vásárolta vissza. A népi ellenőrzési vizsgálatot két-hónapos késéssel a Területi Egészségügyi Központ arról értesítette, hogy van egy bizonylata a MEH-től, melyen az átvéendő vállalat 190 kilogrammnyi hulladékot elismer. Csupán az zavarja „ennek elismerését”, hogy a felsorolt hulladékok anyaga nem hasonlít a keményacélra, melyet orvosi műszerek előállítására használnak. Egyszóval: a selejt bosszút állt, s a számadónak most már valóban számot kell adni eddigi tevékenységéről a fegyelmi bizottság előtt.

Szükségtelen felsorolni, hogy közben a MÁV egészségügyi szervezetében milyen változások következtek be, hogy már a vizsgálat idején új selejtezési szabályzatot állítottak össze hiszen a Vasútegészségügyi Igazgatóság — mely 1972-től fogva csak össze a terület minden gondját-baját — vezetője is elismerte, hogy a régi szabályzat alapján sem lett volna szabad ilyesmiknek megengedniük. S az eset arra figyelmeztet, hogy nem árt néha körülnézni: valóban selejt-e, amit annak mondanak, s valóban az olvasztóba kerül-e végtül? Mert a MÁV-nál — ahogy mondják — egyedi ez az eset. Ám meglehet, hogy máshol is forrintot csavarnak — selejtből.

V. M.

KÉPERNYŐ

Az albíróék és Elzáék

Napilapok, hetilapok szorgalmas olvasói tudják, hogy az újsághirdetések milyen kincsesbányái a humoros írásoknak. Valószínű, ebből a forrásból mértett a századforduló fiatalon meghalt tehetséges novellistája, Csáth Géza is: a törvényszéki albíróék, mint elcsillagzott tacsikutyák, keresték elve szettnek hitt becsületüket, jóhíruket, s ehhez kicsinyes emberek nevésségesen fontoskodó, hivatal-kórságos környezetbe asszisztál.

Az albíróék pompás szatíra; miközben könnyű „ecsetkezeléssel” telibe találja a kor fülledt kispolgári köreinek uniformizált világát, s egy jó szemű orvosra jellemző finom műtétet láthatóvá teszi a gondosan ápolott test mitesszereit — kicsit odaszúr a „képzelt beteg” leleményes doktorának, de fölvilantja a nagy család drámák persziflázását is. Ebben a miliőben, ahol a családot megtartó erkölcsi értékek bizonyítanul pillérnek kibillentéséhez egy aprócska csúszlógó elegendő, igazán alig csodálható, ha a családi békét elvesztett csipetű után matatva-keresve négykézláb állítják helyre, a becsületet pedig a „szégyen” kikürtölésével. A képernyő

Olvasa-e? sorozatának friss adása — Koltai Tamás átdolgozásában, Igldi István szellemes rendezésével — szinte fölfedezte Csáth Géza tévének: szereplői (Balázs Péter, Káldy Nóra, Gyulai Károly és Zsolnay Zsuzsa) mellett a szegedi Martin Márta) látható jókedvvel vállalták a paródiát.

Némiképp nehezebb feladatot jelentett Bródy Sándor írásának (Elza férjhez megy) tévészínesítése. Agoston György olyan novellához fogott, ahol a dialógusok és a cselekmény mögött fontosabb a lélektani elemzés, amit rendszerint bonyolultabb a képek nyelvére fordítani. Kényszerhelyzetből fakadhatott, hogy némiképp más szerepek kelték életre Bródy figuráinál, bár a nézőnek természetesen ezt nem feltétlenül kell észrevennie. A bökkenő viszont ott van, hogy ilyen tálatásban elvesztik karakterét az ügyvédérj (Némethy Ferenc), akiről nem tudni végül is, milyen sikerrel szarvazta föl felesége (Várdi Hédi), s a lány (Szerencsi Éva) józan lázadásából is nehezen derül ki, mennyire óvintez és fondorlatosan számító.

N. L.